

Mugu koma víðari við ES-prátinum

Oddagrein

LÍTIÐ og einki orðaskifti hefur verið í kjalarvörri á vitjan lógmans í Bruxelles herfyri. Hetta undrar ikki sørt, tí ein skuldi trúð, at slík vitjan átti at fingið gjølliga viðgerð í fjølmiðlu- num. Men so hefur ikki verið.

TAÐ er eingin loyna, at tað er ikki semja í samgonguni um, hvussu til- knýti okkara við ES skal vera í fram- tíðini. Meirilutin av flokkunum er av- gjørt ímóti øllum práti um limaskap og leggur upp til at fylla út karmarnar í verandi handilsavtalu, meðan sambandið við lógmanni á odda hefur víst á tørvin at fara víðari og fáa eina avtalu, sum røkkur longur enn verandi handilsavtala.

EFTIR okkara tykki ber til at síggja nakað skilagott í báðum sjónar- miðjunum. Serstakliga javnaðar- flokkurin og sjálvstýrisflokkurin hava lagt herðslu á, at vit skulu ikki upp í ES sum limur. Hetta er skila- góð stóða og eigur hon at verða staðfest við jøvnum millumbili. Hin- vegin ber heldur ikki til at standa í stað, vit mugu víðari. Her síggja vit nógv skilagott í niðurstøðuni í tí bláa álitinum og sum kanska serliga lög- maður eisini hefur sagt seg taka undir við, nevniliga hetta at vit eiga at royna at fáa eina avtalu, sum fevnir um tollsamgongu við EBS- líknandi treytum. Neyðugt er at bæði vinnulívsfólk, politikarar og embætisfólk gerast meira virkin á hesum málsøki, tí nú má nakað henda. Vónandi er ferðin hjá lög- manni í Bruxelles við til at fáa gongd á hetta stóra álvarsmál.

VIT frætta nú, at bretska tingið hev- ur samtykt at heita á stjórnina um at ganga ímóti fiskivinnupolitikki ES, har sponsk skip nú trároyna bret- skar grunnar. Slíkt eigur at verða ein ámming til okkum um, at heldur ikki okkara grunnar eru ikki til útsølu til spániolar í nýggiari avtalu við ES.

Sosíalurinn

Lesarabrøv

Rithøvundar valdast

Síggi í Sosíalinum, at Ólavur í Beiti, rithøvundur, fylst at úr- valinum í »Rithøvundabók- in« og nevnið hann har navn undirritaða millum annað. Hartil kann eg svara, at fyrri tað fyrsta havi eg aldri biðið um at verið limur í Rithøvundafela- num, helt tað eisini vera »prac- tical joke« tá eg fekk M. A. Jacobsens virðislon, og bæði Heðin Klein formaður og Zacharias Wang útgevari kunnu vátta, at eg bardist sum

úlvur á skóg móti at verða um- boðaður í nevndu bók. M. A. við teirri grundgeving, at so átti allir aðrir tekstahøvundar til plátur eisini at verða við.

Eg eri annars púra samdur við Ólavi í Beiti: bert undrar tað meg, at í samrøðu vesturi á flogvøllinum í Vágum, sum hann óivað minnst, tá eg segði honum frá, at eg hevði borið meg undan umboðan í bókini, undraðist hann og segði »Hví ikki tú eins væl og...« Faktiskt

heitti hann tann dagin á meg um at lata meg umboða!

Kanska er tað »feigheit« av mær ikki at standa við støðu mína, men høvudsorsøkin ti lat eg at enda gavst eftir og kritaði nøkur »facts« til hesa bók, var mest fyrri at fáa frið fyrri ótelj- andi telefonuppringingum eystur um hav um at eg partú skuldi við, og notaði eg ikki nakað niður sjálvur, vildi við- komandi gera tað. So heldur noterað nakað sjálvur.

Eg eri púra samdur við Ólavi annars í tí, at um eg kann kallast »rithøvundur« so eru minst 100 aðrir føroyingar, sum ikki eru umboðaðir í Rithøvundabók- in, tað eisini... (men tað bókst kanska í 1996-útgávu!)

Arendal 13/12-95

Kári Leivsson Petersen

Frískúlar –og hvat so?

Nú fyrireikar Óli seg til val ella nýval. Óli tosar um at vit skulu hava kristnar skúlar – vil tað siga tað sama sum at okkara kommunuskúlar eru anti- kristnar?

Øllum vitandi eru fólkakirkjan vígd Kristi og komm- unuskúlarnir eru vígdir á kirkjuligum grundarlagi.

Minnst til at 85% av Føroya

fólki eru kirkjufólk og tey fara í hvussu er at bakka kommunu- skúlarnar upp.

Vit vita, at tað eru 15 frískirk- ur í Føroyum við ymskum trú- aráskodanum, tað vi lisa tað sama sum, at skulu vit hava frí- skúlar, so mugu vit hava 15 í Føroyum.

Eg hoyri til Brøðrasamkom- una, eg havi gingið í komm-

unuskúla og míni børn eisini.

Vit hava alt gott at bera kommunuskúlunum. Øll, sum hoyra til frískirkur eru sloppin undan at læra Katekismus, og tey kunnu fáa fri, tá ið börnin, sum hoyra til ta Luthersku kirkjuna fara í kirkju um jöltíð- ir o.s. fr.

Tað hevði verið biligari og betri um vit høvdu ein trúboð-

ara frá hvørjari av samkomu- num at undirvíst sínum sam- komu-børnin í kristni og prestar undirvíst sínum kirkjubørnin í kristni.

Alt Føroya fólk veit, at tað er betri skil á okkara lærarum enn á okkara politikkarum.

Vinarliga
Esbjørn Poulsen

Viðmerking

Hvat er nú rætt??

Hugsaði tá ið eg hoyrði um- mælini av nýggju donsk- føroysku orðabókini, at skilið í hesum landi hevði verið hættisligt, um hvør í sínum lagi sat og smíðaði ferðslulógirnar. Onkur vildi hava somu ferð sum t.d. í Týsklandi, onkur ráddi til at koyra í vinstri síðu sum í Onglandi, og onkur annar helt, at vit als ikki skuldu hava nakrar útlendskar bílar, tá ið teir ikki kundu verða røttføroyskir. Hvor ruðuleiki hevði ikki verið tá.

Á sama hátt er tað við for- øyska málinum. Ja, mær tykir tað eins og eitt heim, har mamma, pápi og

omma øll hava ymsa mein- ing um uppalingina av børnunum. Neyðar børn, tey verða orkymlaði.

Soleiðis kennist tað hjá okkum „børnum“ av hes- um uppalurum. Vit, sum dagliga starvast við teksti, gera bókur, bløð o.a. kenna okkum eins og barnið, gerast ótrygg.

Summir rættlestrar, vit fáa, síggja út sum blóðbað, alt skal gerast røttføroyskt, hvør setningur vendur við, so tú nærur missir týd- ningin. Aðrir eru meira libe- rali, geva loyvi til eitt mill- um mál. Onkur sigur, at tú kanst gott skriva bliva, ann-

ar koldemir orðið. Hvat við orðinum strævin ella strav- in, eisini tveir mogleikar, hvør er nú rættast. Og so mangt annað, sum vit detta um millum ár og dag. T.d. kom eitt Heimsatlas út á føroyskum. Hetta er tað, sum skúlarnir læra, og vit hava so hildið okkum til hesa stavsetingina, men hyggur tú í nýggju orða- bókini, so hava teir í fleiri fornum aðra stavseting. Hvat skulu vit halda okkum til?

So eru ymsir høvundar, sum hava sín egnu mál- burð, og tá mugu vit minn- ast til, at í slíkum fornum ganga vit burtur frá ferðslu-

lógunum, alto so teimum málsligu. Tað er helst sjar- merandi, men ger alt bara meira flokt.

Bládmenninir á Sosíal- um eru glaðir, tí nú kunnu teir skriva um forelskaðar cowboyar í tineygja aldri og slíkt, og tað er helst lættari, tá alt arbeiðið hjá einum blaðmanni skal ganga fyri seg í skundi, so er lættari at kunna umseta beinleiðis, men vakrari er tað tó at brúka tey føroysku orðini, sum vit eiga. Hví ikki hava tokka ella alsk til ein ungan neytadrang.

So er tað bókstavurin c, hann er ikki í tí føroyska alfabetinum. Men hví verð- ur hann so brúktur í Dunn- aldur Dunnur? Børnin læra alfabetið í skúlanum, og so koma tey heim, og skulu lesa um Dunnald Dunnur og Mc. Gvagg, men hendan bókstavin kenna tey als ikki, fyrr enn tey læra danskt eisini. Hví skal c so nýttast í føroyska tekstinum her, kundi hann ikki itíð okkurt annað?

Vit gerast bara enn meira orkymlaði. Nei, tað er sum ívar segði, tað kennist sum stuðlarnir verða tikin und- an og húsíð er við at rapa, og tað høvdu vit als ikki brúk fyrri nú.

Vælsignaðir málfrøðing- ar! Semjist um orð og stav- seting, so hevði tað verið lættari at arbeiði við teksti enn tað er í dag. Hvat skulu vit gera tá ið vit skulu hava fyra ymskar orðabókur at velja imillum?

Ein orkymlaður setari